

Bibliografia

La Rate

J. E. ABLEOUS, R. ARGAND et L. C. SOULA. Fascicle de 145 pàgs., extret del *Traité de Physiologie Normale et Pathologique* del professor G. H. Roger. Masson et Cie. París, 1928.

La significació anatomo-fisiològica de la melsa ha esdevingut una qüestió extremadament simple gràcies a l'obra científica de l'escola d'investigadors de Tolosa de Llenguadoc. Aquell òrgan d'estructura confosa i de funcions misterioses que hom deia que podia ésser extirpat gairebé sense que l'organisme es donés compte de la substracció, el veiem avui conquerir un lloc respectable entre els òrgans endocrins, a compàs de les aportacions tolosenques.

La melsa ens apar ara, després d'aquestes lluminoses aportacions, un immens gangli, una enorme glàndula hemàtica, anexionada a les vísceres digestives, fortament vinculada amb els elements integradors del sistema reticulo-endotelial d'ASCHOFF i el seu estudi forma, de certa manera, un capítol de l'estudi d'aquest sistema orgànic i funcional.

"La Rate" és el títol senzill, brevíssim, d'una excel·lent monografia en la qual hom troba reunida i formant cos de doctrina l'obra bibliogràfica gairebé completa d'aquests darrers anys sobre histofisiologia, fisiologia i fisiopatologia de la melsa. Els noms d'ABLEOUS, ARGAND i, sobre tot, el de SOULA, són familiars als que s'han ocupat d'aquest capítol de la dinàmica de l'organisme sà i malalt; però el del professor SOULA excel·leix d'entre ells pel nombre de vegades que es repeteix i per la finor aguda de les suggestions que subscriu. A SOULA corresponen, en efecte, les idees conductrius del grup d'investigadors tolosencs i, sobre tot, les traduccions terapèutiques de les suggestions experimentals. Una preparació de lípids esplènics, p. e., concebuda per aquest fisiòleg i batejada amb el nom de *lipoesplenina* es comporta felicíssimament com una veritable hormona en gran nombre de processos clínics deguts a insuficiència funcional de la melsa. Un article brillant de SOULA publicat en aquestes mateixes planes ¹ pot prendre's com l'esquelet articulat del treball bibliogràfic que motiva aquests comentaris i ens dóna material abastament per descobrir en la redacció de *La Rate* els trets personalíssims de l'estil d'aquest mateix autor. Això sol ja estalvia el dir que *La Rate* es llegeix amb gust i amb gran profit.

L. CERVERA

¹ Vegi's CIENCIA, núm. gener-març de 1927, pàg. 43.

Recherches cliniques et biochimiques chez 778 diabétiques (1912-1927)

DR. ROUZAUD (de Vichy). 1928. Toulouse. Imprimerie Régionale.

Honorada per l'*Académie de Médecine* amb el premi Élise Cailleret de 1927, acaba de publicar el Dr. ROUZAUD una notable Memòria en la qual es fa un estudi sintètic de les observacions recollides per l'autor en 778 malalts de diabetis vistos per ell des de l'any 1912.

Aquest treball està dividit en tres capítols. En el primer, l'autor estudia separatament les diverses investigacions i escateix la valor pròpia de cada resultat des d'un punt de vista diagnòstic i pronòstic, tenint sempre present que en aquest estudi cada observació està integrada per una sistemàtica determinació de la pressió arterial (oscil·lòmetre PACHON), viscosimetria sanguínea, urea de la sang, àcid úric del sèrum, nitrogen residual del sèrum, colèmia, colesterinèmia, glucèmia, glucosúria, coeficient uro-secretor d'AMBARD, coeficient acidòsic (LANZERBERG) i dels cossos cetògens i reacció de WASSERMANN.

En el segon capítol es fa un estudi de conjunt de les diferents investigacions que poden servir de base a la classificació dels tipus de diabètics.

En el tercer capítol es fa l'estudi de l'acció de la insulina i de la cura alcalina sobre els trastorns humorals del diabètic.

El treball del doctor ROUZAUD ultra la vàlua que dimana de la riquesa del material comentat té els atractius propis de tota obra filla de l'home intel·ligent que domina amb escreix les dificultats del tema tractat.—L. CERVERA.

Formes inicials de la Tuberculosi laringea

FRANCESC FERRANDO. - Quadern de 50 pàgs. Barcelona, 1927. Tipografia Santiago Vives.

Amb aquest tema tan suggestiu inaugura l'"Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya" les seves tasques de 1926-1927. El Dr. FERRANDO, que fou l'encarregat del desenvolupament d'aquest enunciat, conquerí en aquella sessió solemnia (16 de febrer) un èxit rotund que no sorprengué, però, als que coneixen la vàlua de l'il·lustre conferenciant com expert clínic dintre del camp de l'oto-rinolaringologia i, sobre tot, en el terreny més reduït de la clínica de tuberculosi laringea.

El Dr. FERRANDO ha fet una obra meritòria en publicar ara aquella conversa, car amb les seves cinquanta pàgines de bella i clara prosa, posa en mans del metge general un compendi de gran utilitat on és factible trobar una orientació estimabilíssima en front del malalt que tan sovint—per desgràcia— sol·licita en moments d'angoixa l'aclariment d'una terrible presumpció sota la qual pot irrompre el quadre tràgic de la tuberculosi de les vies respiratòries altes.

El Dr. FERRANDO, posant en joc, generós, la seva gran competència, aconseguix furnir, amb aquesta obra no solament un ric material d'observació i una es-

quemàtica visió dels processos inicials de la tuberculosi laringia que, de vegades, formen els elements de jui únics que el metge de capçalera pot utilitzar per a fer un diagnòstic precoç de la tuberculosi, sinó que facilita el descobriment de les lesions premonitores (sovint guaribles) de la tuberculosi laringia greu, amb la qual cosa s'aconsegueix salvar la vida de malalts seriosament amenaçats per una de les més temibles malalties.

L. CERVERA

Rate et Rachitisme

Georges CAUQUIL. - Tesi doctoral. Facultat mixta de Medicina i Farmàcia de la Universitat de Tolosa de Llenguadoc. 1928. - Impremta Languedocienne.

Sota el doble mestratge, equilibrat, seriós i francament científic dels professors RÉMOND i SOULA s'ha format el nou doctor CAUQUIL que avui ens fa ofrena d'una excellent tesi doctoral. Amb ella salutem l'aparició d'un jove i valuós reforç que amb personalitat pròpia i rellevant ve a sumar-se a l'escola d'investigadors tolosencs amb una aportació original meritíssima, a l'obra de llarg temps començada d'esclarament de la fisiologia esplènica i d'escatiment de la influència de la dinàmica de la melsa damunt de sengles quadros morbosos que la clínica observa amb gran freqüència i que fins ara no havien estat interpretats com dependents de la major o menor vitalitat de la melsa.

Georges CAUQUIL estudia el paper de la melsa en la patogènia del raquitisme recolzant-se en experiències de laboratori i en observacions clíniques dutes a terme pels mestres de la seva escola tolosenca. Partint d'aquesta base, CAUQUIL ha pogut determinar i precisar els trastorns de naturalesa raquítica provocats per la insuficiència esplènica experimental i corregir-los pel mitjà de les injeccions de lípids insaponificables extrets de la melsa.

CAUQUIL admet, en front dels resultats personals, que el raquitisme, lluny d'ésser una simple malaltia per carència, és simplement el resultat d'una insuficiència endocrina de l'elaboració de l'esterol. Aquesta elaboració tindria lloc, segons CAUQUIL i d'acord amb les idees centrals de l'escola tolosenca, en el parenquima esplènic i en els altres elements del sistema retículo-endotelial d'ASCHOFF.

L'exposició d'aquestes idees és portada en la tesi de CAUQUIL amb molta claredat i amb força mètode. Rebi el nou doctor la nostra felicitació més afectuosa.

L. CERVERA

Monografies Mèdiques

Publicació mensual dirigida pel Dr. Jaume AGUADÉ i MIRÓ. Any III. 1928. Barcelona.

Quaderns.—Gener: *Les Distròfies per Retard*, pel Dr. August PI I SUNYER.

Febrer: *Trastorns Intestinals dels Infants*, pel Dr. J. ROIG i RAVENTÓS.

Abril: *Els cossos estranys de les primeres vies digestives i respiratòries*, pel Dr. Lluís SUNYER i MEDÁN.

Maig: *Les arritmies en la pràctica mèdica general*, pel Dr. F. d'A. ESTAPÉ.

Juny: *La Collapsoteràpia en la tuberculosi pulmonar*, pel Dr. J. CORNUDELIA I CAPDEVILA.

El doctor AGUADÉ, amb una admirable continuïtat de treball, ha fet el prodigi de sostenir i popularitzar aquesta publicació mensual d'estudis monogràfics de medicina en un ambient tan propici a la germinació de provatures i assaigs com poc favorable a les manifestacions de la constància.

Els metges catalans hauran de restar llargament reconeguts al Dr. AGUADÉ per aquesta seva obra brillant que amb el quadern núm. 18 ha arribat suara al bell mig de la tercera anyada.

Cinc títols ben interessants signats per sengles noms d'especialistes meritíssims formen l'aportació de l'obra editorial del Dr. AGUADÉ a l'any mèdic català 1928. En aquesta llista de cinc noms, com en les que formen la contribució científica de *Monografies Mèdiques* dels anys anteriors, hom observa l'encertada barreja de signatures consagrades amb noms de joves especialistes estudiosos cridats a lluir ben-tost com astres de primera magnitud en el món mèdic nostrat.

La llista d'enguany va encapçalada pel professor PI I SUNYER amb un treball personalíssim, *Les distròfies per retard*, en el qual la mentalitat del gran fisiòleg sap crear un capítol nou en el terreny de la fisio-patologia del recanvi nutritiu.

L'il·lustre pediatra doctor ROIG I RAVENTÓS, és l'autor que signa la monografia segona, *Trastorns Intestinals dels Infants*. Aquest quadern, escrit amb la prosa modèlica que tantes vegades ha fet triomfar el nom de ROIG I RAVENTÓS en els domeny de la literatura, està dedicat a fornir al metge general i al vulgus culturitzant armes estimabilíssimes per combatre un munt de prejudicis i pràctiques perniciososes que la tradició ha establert en matèria de dietètica i de medicació dels més freqüents trastorns digestius que colpegen el tendre organisme dels infants.

Segueix per ordre cronològic la monografia del Dr. SUNYER I MEDÁN sobre *Els cossos estranys de les primeres vies digestives i respiratòries*. La competència d'aquest oto-rino-laringòleg és una garantia ben ferma de la bondat del treball. Cal fer remarcar que el tema té un formidable poder atractiu per al metge general. Això sol pot justificar l'enorme bibliografia que aquest tema ha motivat en tot temps i en tots els països. El Dr. SUNYER ofereix amb la seva aportació un ajut considerable al metge general que es troba davant d'un accident d'aquesta mena sense preparació tècnica ni utilitat adequats per reeixir amb la facilitat i la rapidesa que el cas exigiria.

La quarta monografia de la sèrie que comentem és la del doctor Francesc d'A. ESTAPÉ dedicada a estudiar les arritmies en la pràctica mèdica general. La manca de l'especialització que tants d'estralls està causant en el món mèdic ha anat prenent al metge general, una a una, totes les entranyes que formen la màquina total del cos humà. Contra aquesta pruïja de desglosament s'alça, a guisa de reacció natural, no solament l'afany unitarista del metge general que no es resigna a passar per la concepció analitzista dels especialistes a ultrança, sinó, també, la veu de la lògica de l'èlite dels propis especialistes que no poden concebre l'òrgan o l'aparell orgànic desglosats totalment del conjunt de l'organisme al qual pertanyen. La monografia del Dr. ESTAPÉ ve a dir al metge general els punts de contacte que existeixen fatalment entre l'actuació del cardiòleg i la de l'internista general, sobre tot en el capítol amplíssim de les arritmies, i dona al segon un esquema clar i

profitós per al diagnòstic (sense l'utilatge peculiar del mètode gràfic), el pronòstic i el tractament d'aquesta modalitat d'alteració del ritme cardíac.

Clou la sèrie de cinc títols que encapçala aquesta nota el quadern del doctor CORNUDELLA I CAPDEVILA sobre *La Collapsoteràpia en la Tuberculòsi Pulmonar*. L'autor d'aquesta monografia és un metge jove format a redós de la figura del Dr. FREIXAS I FREIXAS, que és una de les mentalitats mèdiques que més haurien de venerar els metges joves catalans de tota la generació que queda compresa entre els últims anys del mestratge del Dr. ROBERT i els de la renaixença de la Facultat de Medicina. En la Història de la Medicina Catalana hom veu, en efecte, el doctor FREIXAS I FREIXAS acomplir sense competició oficial una funció docent des de la seva càtedra lliure de clínica mèdica durant els mateixos anys que els doctors TURRÓ i CARDENAL fan de professors de Bacteriologia i de Patologia Quirúrgica, respectivament, al marge de la fantasmagòrica Facultat. L'obra profitosa d'aquests tres mestres, duta a terme sense faramalles, ha tingut una transcendència grandiosa que es tradueix per un gran nombre de deixebles eminents. El Dr. CORNUDELLA I CAPDEVILA és el fruit darrerament assaonat a les branques de l'escola de Santa Creu.

La monografia que aquest novell autor acaba d'incorporar a la col·lecció del Dr. AGUADÉ honora el mestre i el deixeble i representa la continuació de l'obra aciençada i persistent del vell i gloriós fogar de la medicina catalana, avui traslladat del carrer de l'Hospital al barri del Guinardó.

El Dr. AGUADÉ pot vanar-se amb justícia i sense limitacions del miracle que representa l'haver obligat a escriure els nostres metges i no precisament—com diu ell mateix i amb molta raó—d'haver-los fet escriure sobre el resultat d'una simple investigació pròpia o d'un grup d'històries clíniques o sobre la troballa d'un cas rar, sinó breus tractats sobre una sèrie de fets que constitueixen un capítol de medicina en el qual han tingut d'aplegar i lligar les observacions personals, formant cos de doctrina, amb investigacions i observacions alienes i amb tot plegat constituir un cos articulat dotat d'una unitat pràctica.

La nostra felicitació cordialíssima a ell i als seus col·laboradors.

V. C. L.